

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18CoCsp/27/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119204991
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 02. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8119204991.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a členov senátu Viery Kandrikovej a JUDr. Michala Boroňa v spore žalobcov: I. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. XXX, XXX XX I., v 2. rade W. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. M. XXX, XXX XX I., v 3. rade I. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. XXX,XXX XX I., v 4. rade D. O., rod. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. XXX/XX, XXX XX R., v 5. rade B. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. XX/XX, XXX XX R., zastúpenému JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom Sov. hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: PROFÍ CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 824 96 Bratislava, IČO: 35 792 752, zastúpenému Advokátskou kanceláriou JUDr. Andrea Cviková, s. r. o., so sídlom Kubániho 16, 811 04 Bratislava, IČO: 47 233 516, o primerané finančné zadostučinenie 500 eur a o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 22.04.2021, č. k. 19Csp/60/2019-120 v spojení s opravným uznesením č.k. 19Csp/60/2019-142, takto jednohlasne

rozhodol:

I. Súd pokračuje v konaní s dedičmi žalobkyne B. N., zomrelej XX.XX.XXXX, a to tak, že žalobcom v 1. rade bude I. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. XXX, XXX XX I., v 2. rade W. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. M. XXX, XXX XX I., v 3. rade I. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. XXX, XXX XX I., v 4. rade D. O., rod. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. XXX/XX, XXX XX R. a v 5. rade B. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. XX/XX, XXX XX R..

II. Potvrdzuje rozsudok v spojení s opravným uznesením.

III. Priznáva žalobcom v 1. až 5. rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanému v rozsahu 100 %, o výške ktorej bude rozhodnuté samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol takto cit.:

„I. Súd u r č u j e , že zmluvná podmienka uvedená v bode 6 Zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX z 30.5.2005 v znení: „Poplatok za uzatvorenie zmluvy (v Sk) 1.500,-Sk je n e p r i j a t e ľ n á .“

II. Súd u r č u j e , že zmluvná podmienka uvedená v zmluvných dojednaniach Zmluvy o revolvingovom úvere spoločnosti PROFIREAL SLOVAKIA SPOL. s. r. o., v časti 5. Zmluvná odmena, bod 5.1., k Zmluve o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX z 30.5.2005 v znení: „Za poskytnutie úveru sa dlžník zaväzuje zaplatiť veriteľovi zmluvnú odmenu. Zmluvná odmena bude dlžníkovi oznámená v oznámení podľa čl. 2, ods. 2.2. týchto Zmluvných dojednaní a je splatná ku dňu poskytnutia úveru.“, je n e p r i j a t e ľ n á .“

III. Súd u r č u j e , že zmluvná podmienka uvedená v zmluvných dojednaniach Zmluvy o revolvingovom úvere spoločnosti PROFIREAL SLOVAKIA SPOL. s. r. o., v časti 5. Zmluvná odmena, bod 5.2., k Zmluve o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX z 30.5.2005 v znení: „Za poskytnutie každého revolvingu sa dlžník zaväzuje zaplatiť veriteľovi zmluvnú odmenu. Zmluvná odmena bude dlžníkovi oznámená v oznámení podľa čl. 2, ods. 2.2. týchto Zmluvných dojednaní a je splatná ku dňu poskytnutia úveru.“, j e n e p r i j a t e ľ n á .

IV. Žalovaný j e p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni 500 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

V. P r i z n á v a žalobkyni vo vzťahu k žalovanému nárok na 100 % náhradu trov konania, o ktorej výške bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením.“

2. Vychádzal z ustanovení § 52, § 53 ods. 1,3,4 a 5 a § 54 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, § 298 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa.

3. V odôvodnení súd prvej inštancie uviedol, že predmetom konania je nárok žalobkyne na určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok podľa ustanovení § 52, 53 a nasl. Občianskeho zákonníka, pričom posudzoval neprijateľnosť týchto zmluvných podmienok podľa znení Občianskeho zákonníka platnom a účinnom ku dňu 30.5.2005, kedy došlo k uzatvoreniu tejto zmluvy. Ide o osobitný druh žaloby patriaci spotrebiteľovi s cieľom domáhať sa oproti porušiteľovi ochrany svojho práva pred neprijateľnými podmienkami na súde, ktorá má podklad v osobitných predpisoch (§ 53 ods. 1, ods. 4,5 a 53a Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z.). V prípade takejto žaloby nie je preto potrebné tvrdiť a preukazovať naliehavý právny záujem. Súd sa preto nestotožnil s námietkami žalovanej strany o neprípustnosti takejto žaloby, ani s námietkami v tom smere, že o veci už bolo rozhodnuté skorším rozhodnutím, ktoré sa zaoberalo nárokom žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia. Z obsahu skoršieho spisu nevyplýva, aby predmetom preskúmania boli tieto uplatňované nároky, súd sa zaoberal predovšetkým otázkou premlčania, existenciu neprijateľných zmluvných podmienok uplatňovaných v tomto konaní neskúmal. Konštatoval, že žalované neprijateľné zmluvné podmienky boli už aj judikované inými rozhodnutiami ako neprijateľné zmluvné podmienky a vo všeobecnosti sa súd stotožnil s tým, že sa jedná o hrubý nepomer medzi právami a povinnosťami dodávateľa a spotrebiteľa. Súd prvej inštancie považoval poplatok za uzatvorenie zmluvy, a deklaroval to už aj inými súdnymi rozhodnutiami a ustálenou praxou súdov v obvode tohto odvolacieho súdu, za neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, pričom je zrejmé z dohodnutého znenia, nie je určité a zrejmé, za aké konkrétne poskytnuté služby, ktoré by mali byť v prospech spotrebiteľa vykonané, je tento poplatok účtovaný. Zmluvnú podmienku o tom, že za poskytnutie úveru sa dlžník zaväzuje zaplatiť veriteľovi zmluvnú odmenu, s tým, že zmluvná odmena bude dlžníkovi oznámená v oznámení podľa čl. 2, ods. 2.2. týchto Zmluvných dojednaní a je splatná ku dňu poskytnutia úveru.“, považoval za rovnako neurčitú a nekonkrétne a individuálne nedohodnutú. Podľa súdu zmluvná odmena nemôže ohľadom dôvodu a výšky poukazovať na iné zmluvné dojednania, pretože spôsobuje reťazenie a z tohto vyplývajúcu nezrozumiteľnosť zmluvných dojednaní, a preto je neprípustná, s tým, že ani neslúži nijako zmluvnému vzťahu tak, aby bola dôvodná aj pre spotrebiteľa, preto nemôže byť inak, než neprijateľná a tým neplatná., to isté platí aj o zmluvnej podmienke o tom, že za poskytnutie každého revolvingu sa dlžník zaväzuje zaplatiť veriteľovi zmluvnú odmenu s tým, že zmluvná odmena bude dlžníkovi oznámená v oznámení podľa čl. 2, ods. 2.2. týchto Zmluvných dojednaní a je splatná ku dňu poskytnutia úveru. Keďže týmito neprijateľnými zmluvnými podmienkami, používanými v zmluvnom vzťahu medzi stranami sporu, došlo k porušeniu práv spotrebiteľky, súd prvej inštancie považoval zákonný nárok na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia za dôvodný a žiadanú výšku - 500 eur za primeranú charakteru porušenia spotrebiteľského práva dotknutého týmito zmluvnými podmienkami. Pokiaľ namietal žalovaný neprípustnú retroaktivitu zákona č. 250/2007 Z.z., nakoľko uvedený zákon nadobudol účinnosť dňa 1.7.2007 a zmluvný vzťah vznikol v roku 2005, poukázal na to, že táto skutočnosť netvorí prekážku prípustnosti aplikácie tohto zákona na predmetný uplatnený nárok, pretože zmluvný vzťah, z ktorého neprijateľné zmluvné podmienky uzavreté stranami sporu zaväzovali zmluvné strany, trval až do roku 2014.

4. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 2 CSP. Súd prvej inštancie ustálil, že žalobkyňa mala vo veci plný úspech, a preto jej priznal voči žalovanému nárok na 100% náhradu trov konania.

5. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný v zákonnej lehote odvolanie z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b),f) a h) CSP. V prvom rade žalovaný považoval za neprípustné a nezákonné tie závery súdu, ktoré sa týkajú posúdenia, do akej miery predstavuje podaná žaloba výkon práva alebo jeho zneužitie s ohľadom na konkrétne tvrdené a medzi stranami nesporné skutkové okolnosti. Vzhľadom na skutočnosť, že medzi sporovými stranami bolo vedené konanie pred Okresným súdom Prešov pod sp.zn. 9Csp/44/2016 a v ktorom sa žalobca domáhal zaplata peňažnej sumy tvrdil, že určovacia žaloba v tomto konaní ohľadne takých ustanovení zmluvy, v súvislosti s ktorými bol spomenutý nárok uplatnený v konaní v roku 2016 bola procesne neprípustná. Súd sa vôbec nevyporiadal s tým, že zamietnutie určovacej žaloby o vydanie plnenia z podmienky, ktorú teraz v napádanom rozsudku označil za neplatnú, je procesne neprípustné. Žalovaný poukázal na to, že v napádanom rozsudku absentujú akékoľvek skutočnosti, ktoré by ohľadne poplatku za uzatvorenie zmluvy mohli viesť ku kvalifikácii ako neprijateľnej podmienky. V rozsudku sa neuvádza nič, čo by preukazovalo značnú nerovnováhu. Súd v rozsudku ani neoznačil žiadnu právnu úpravu, ktorá by v roku 2005 kvalifikovala a vyžadovala špecifikáciu protiplnení ku každému poplatku. Namietal, že samotné odôvodnenie napadnutého rozsudku o neurčitosti a nekonkrétnosti zmluvnej odmeny vylučuje záver o neprijateľnosti podmienky. Znamenalo by to totiž neplatnosť podľa iného zákonného ustanovenia a navyše objektívnu nemožnosť vôbec konštatovať, že obsah zmluvnej podmienky spôsobuje značnú nerovnováhu. Z napádaného rozsudku je nezistiteľné, aké dôvody viedli súd k tomu, že aj prvá veta bodu 5.1. je neprijateľná podmienka. Z rozsudku nevyplýva ani to, aká nerovnováha vyplýva z druhej vety, pretože dané ustanovenie predsa žiadnu povinnosť nezakladá. Povinnosť uhradiť úrok, ktorý bol vyjadrený ako zmluvná odmena, predsa vyplýva zo zákona a z podstaty úveru ako odplatného právneho vzťahu. Povinnosť zaplatiť zmluvnú odmenu ani nevyplýva z oznámenia podľa bodu 2.2, na ktorý sa poukazuje v predmetom ustanovení. Odvolanie proti výroku IV. žalovaný odôvodnil porušením zákazu retroaktívnej aplikácie zákona č. 250/2007 Z.z., absenciou odôvodnenia rozhodnutia súdu o výške zadostučinenia v sume 500 eur, absenciou odôvodnenia a posúdenia námietky premlčania vo vzťahu k uplatňovaniu nároku na zaplata zadostučinenia vo výške 500 eur. Žalovaný navrhol, aby odvolací súd vyhovel odvolaniu a zrušil rozsudok a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Zároveň žalovaný žiadal priznať právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

6. Vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného žalobkyňa uviedla, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie spĺňa atribúty jasnosti, stručnosti a zrozumiteľnosti odôvodnenia a preto ho považuje za dostatočne odôvodnený. V napadnutom rozsudku sa súd jednoznačne vyporiadal so všetkými podstatnými námietkami žalovaného a jednotlivé dôkazy vyhodnotil podľa svojej úvahy. Poukázala na to, že na základe citovaných ustanovení slovenská právna úprava už v čase uzavretia spotrebiteľskej zmluvy obsahovala komplexnú ochranu spotrebiteľa pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami. Nesúhlasila s názorom žalovaného, že ňou uplatnený nárok na primerané finančné zadostučinenie je premlčaný, resp. nie je možné z dôvodu premlčania určiť neprijateľnosť zmluvných podmienok. V zmysle ustanovenia § 100 ods. 2 považovala tvrdenie žalovaného o nemožnosti určenia neprijateľnosti zmluvných podmienok z dôvodu ich premlčania za absolútne nesprávne, pretože dané nepredstavuje majetkové právo spotrebiteľa, ale naopak je vecou a povinnosťou ex offio súdnej kontroly spotrebiteľských zmlúv. Za nesprávnu považoval aj vznesenú námietku premlčania voči nároku na priznanie primeraného finančného zadostučinenia. Nárok na priznanie primeraného finančného zadostučinenia je v zmysle § 3 ods. 5 posledná veta zákona o ochrane spotrebiteľa spätý s úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom alebo osobitnými predpismi. Preto až moment „úspešného uplatnenia“ je conditio sine qua non pre súdne uplatnenie tohto nároku. K tvrdeniu žalovaného, že na primerané finančné zadostučinenie nemá kvôli absencii zákona č. 250/2007 Z.z. v čase uzavretia úverovej zmluvy nárok, poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/127/2017 z 30.01.2019. Vo vzťahu k námietke žalovaného týkajúcej sa konania vedeného na Okresnom súde Prešov sp. zn. 9Csp/44/2016 uviedla, že súd v prvom rade skúmal vznesenú námietku premlčania, pričom žalobu na vydanie bezdôvodného obohatenia z tohto dôvodu zamietol. V konaní teda súd vôbec neposudzoval merito sporu a obsah zmluvy pokiaľ ide o existenciu neprijateľných zmluvných podmienok. Poukázala na to, že určenie neprijateľných zmluvných podmienok vo výroku rozhodnutia súdu je následkom porušenia povinnosti zo strany žalovaného, pričom v zmysle § 3 ods. 5 in fine zákona o ochrane spotrebiteľa je takéto porušenie späté s právom spotrebiteľa na

priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Vzhľadom na charakter a stupeň porušenia práv a povinností daných spotrebiteľskými právnymi normami považovala uplatnenú výšku primeraného finančného zadosťučinenia za adekvátnu. Primeranosť sumy 500 eur je vzhľadom najmä na postoj žalovaného a množstvo porušení spotrebiteľských noriem evidentne daná. S poukazom na uvedené argumenty navrhla napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Žalobkyňa si zároveň uplatnila náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %

7. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli súdu a webovej stránke odvolacieho súdu a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

8. Podaním zo dňa 03.02.2022 bolo odvolaciemu súdu zo strany právneho zástupcu pôvodnej žalobkyne B. N., nar. XX.XX.XXXX oznámené, že počas odvolacieho konania, dňa XX.XX.XXXX menovaná zomrela, čo vyplýva z predloženého úmrtného listu. Zároveň právny zástupca oznámil okruh dedičov po nebohej, B. N., a to: I. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. XXX, XXX XX I., v 2. rade W. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. M. XXX, XXX XX I., v 3. rade I. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. XXX,XXX XX I., v 4. rade D. O., rod. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. XXX/XX, XXX XX R. a v 5. rade B. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. XX/XX, XXX XX R..

9. Podľa § 61 CSP, procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva.

10. Podľa § 63 ods. 1 CSP, ak strana zomrie počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončí, súd posúdi podľa povahy sporu, či má konanie zastaviť, alebo či v ňom môže pokračovať.

11. Podľa § 63 ods. 2 CSP, v konaní súd pokračuje najmä vtedy, ak ide o majetkový spor. Súd rozhodne, že v konaní pokračuje s dedičmi strany, prípadne s tými, na ktorých podľa výsledku dedičského konania prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, a to len čo sa skončí konanie o dedičstve.

12. Podľa § 63 ods. 3 CSP, ak to povaha sporu pripúšťa, môže sa v konaní pokračovať aj pred skončením konania o dedičstve.

13. Na základe vyššie uvedeného odvolací súd po zistení okruhu dedičov v zmysle ustanovenia § 63 CSP rozhodol, že bude pokračovať v tomto majetkovom spore s do úvahy prichádzajúcimi dedičmi, a to tak, že žalobcom v 1. rade bude I. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. XXX, XXX XX I., v 2. rade W. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. M. XXX XX I., v 3. rade I. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. XXX, XXX XX I., v 4. rade D. O., rod. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. XXX/XX, XXX XX R. a v 5. rade B. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. XX/XX, XXX XX R..

14. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov a námietok žalovaného, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

15. Odvolací súd sa najprv vyporiadal s odvolacou námietkou žalovaného, že súd prvej inštancie svoje rozhodnutie riadne a v úplnosti neodôvodnil. V tejto súvislosti je právne významné ustanovenie § 220 ods. 2 CSP, podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil a aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

16. Odvolací súd považuje rozsudok súdu prvej inštancie za vecne správny a preskúmateľný. Súd prvej inštancie jasne a zreteľne vysvetlil, z akých dôvodov žalobe o určenie neprijateľných zmluvných podmienok a o vydanie primeraného finančného zadosťučinenia v plnom rozsahu vyhovel (tak v prípade nároku i výšky), odôvodnenie jeho rozhodnutia zodpovedá kritériám odôvodnenia, ktoré sú upravené v § 220 ods. 2 CSP. Nie je možné konštatovať, že by rozhodovacím procesom došlo k odňatiu možnosti žalovaného konať pred súdom a k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces. Za odňatie možnosti konať pred súdom a za porušenie práva na spravodlivý súdny proces nie je možné považovať to, ak súd prvej inštancie neodôvodní svoje rozhodnutie podľa predstáv odvolateľa.

17. Podľa § 230 CSP ak sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať a rozhodovať znova.

18. Existencia prekážky právoplatne rozhodnutej veci tvorí neodstrániteľnú vadu konania, na ktorú je súd povinný prihliadať ex officio. Len čo súd zistí existenciu tejto prekážky, vedie to k zastaveniu konania vo forme uznesenia, proti ktorému je prípustné odvolanie. Teória procesného práva vymedzuje prekážku právoplatne rozhodnutej veci dvoma kritériami, a to totožnosťou osôb (sporových strán) a totožnosťou predmetu konania. O totožnosť osôb ide vtedy, ak sa v konaní zúčastňujú tie isté osoby ako v konaní ukončenom právoplatným rozhodnutím súdu. Ten istý predmet konania je daný, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, z ktorých bol uplatnený (t.j. vyplýva z rovnakého skutku).

19. Pokiaľ ide o totožnosť strán sporu nie je sporné, že v oboch konaniach 9Csp/44/2016 a 19Csp/60/2019 vystupujú rovnaké sporové strany. Pokiaľ ide o totožnosť predmetu konania, je pravdou, že uvedené konania sú založené na rovnakých skutkových okolnostiach, rovnakom spotrebiteľskom vzťahu, avšak v každom konaní bol uplatnený iný nárok vychádzajúci z uzatvorenej Zmluvy o revolvingovom úvere zo dňa 30.5.2005. Kým v konaní 9Csp/44/2016 si žalobkyňa uplatnila nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 5.061,77 eura z dôvodu preplatenia poskytnutého bezúročného a bezpoplatkového úveru, v konaní 19Csp/60/2019 je predmetom konania určenie neprijateľných zmluvných podmienok a vydanie primeraného finančného zadosťučinenia.

20. V danej veci súd bolo dostatočne preukázané, že na základe zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 30.05.2005 žalovaný poskytol pôvodnej žalobkyni úver vo výške 51.012,-Sk (1.643,50 eura) a tiež revolvingové úvery v celkovej 3.454,29 eura. V bode 5 tejto zmluvy je uvedená zmluvná odmena za poskytnutý úver vo výške 51.012,-Sk (1.693,29 eura) a v bode 6. zmluvná odmena za poskytnutý revolvingový úver vo výške 33.328,-Sk (1.106,29 eura). V bode 5 zmluvy je uvedený poplatok za uzatvorenie zmluvy vo výške 1.500,-Sk (49,79 eura).

21. V bode 5 formulárového tlačiva na druhej strane nazvanej Zmluvné dojednanie zmluvy o revolvingovom úvere spoločnosti PROFIREAL SLOVAKIA spol. s r. o. v bode 5.1 a 5.2 je dohodnuté, že za poskytnutie úveru sa dlžník zaväzuje zaplatiť veriteľovi zmluvnú odmenu, zmluvná odmena bude dlžníkovi oznámená v oznámení podľa článku 2, ods. 2.2. týchto zmluvných dojednaní a je splatná ku dňu poskytnutia úveru. Za poskytnutie každého revolvingu sa dlžník zaväzuje zaplatiť veriteľovi zmluvnú odmenu. Zmluvná odmena bude dlžníkovi oznámená v oznámení článku 2.2. týchto zmluvných dojednaní a je splatná ku dňu poskytnutia revolvingu.

22. Súd prvej inštancie správne vyhodnotil zmluvný vzťah medzi stranami sporu založený na základe spotrebiteľskej zmluvy napriek tomu, že zmluva bola uzatretá 30.05.2005 teda za účinnosti Občianskeho zákonníka, ktorý v ustanovení § 52 ods. 1 definoval spotrebiteľskú zmluvu ako kúpnu zmluvu, zmluvu o dielo alebo inú odplacnú zmluvu upravenú v ôsmej časti tohto zákona a zmluvu podľa § 55, ak zmluvnými stranami sú na jednej strane dodávateľ a na druhej strane spotrebiteľ, ktorý nemohol individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy.

23. Na uvedený právny vzťah je totiž potrebné aplikovať zákon č. 634/1992 Z.z. o ochrane spotrebiteľa účinný v čase uzavretia zmlúv a vychádzať pritom z ustanovenia § 23a ods. 1, ods. 2, podľa ktorého spotrebiteľskými zmluvami sú zmluvy uzavreté podľa Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, ako aj všetky iné zmluvy, ktorých charakteristickým znakom je, že sa uzavierajú vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje. Na spotrebiteľské zmluvy, ktoré neboli uzavreté podľa § 52 až 60 Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov sa

primerane použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka. Pri závere o tom, že spornú zmluvu je potrebné považovať za spotrebiteľskú zmluvu, je potrebné na ňu aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka.

24. Podľa § 53 ods. 1 a 4 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). Neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

25. K naliehavému právnomu záujmu žalobkyne na určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok odvolací súd konštatuje, že: „žaloba, ktorou sa žalobca (majúci v právnom vzťahu, ktorého sa vec týka, postavenie spotrebiteľa) domáha vyslovenia (určenia) neprijateľnosti zmluvných podmienok, resp. vyslovenia (určenia) ich neplatnosti z dôvodu neprijateľnosti, nie je určovacou žalobou v zmysle § 137 ods. 1 písm. c) C. s. p. Ide o osobitný druh žaloby patriacej spotrebiteľovi s cieľom domáhať sa proti porušiteľovi ochrany svojho práva pred neprijateľnými podmienkami na súde, ktorá má podklad v osobitných predpisoch (§ 53 ods. 1, ods. 4 a 5 a § 53a Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z.). V prípade takejto žaloby nie je preto potrebné tvrdiť a preukazovať naliehavý právny záujem“ (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. marca 2019, sp. zn. 6 Cdo 27/2018).

26. Odvolací súd rovnako ako súd prvej inštancie poukazuje na ust. § 53 ods. 1 OZ, ktoré je možné považovať za generálnu klauzulu definujúcu, že dojednania v spotrebiteľskej zmluve nesmú spôsobovať značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a ak takúto nerovnováhu obsahujú, je to treba považovať za neprijateľnú podmienku.

27. Ustanovenie § 53 Občianskeho zákonníka sa týka iba podmienok, ktoré zákon označuje za neprijateľné. Ide o podmienky, ktoré sú nečestné, neslušné, hrubo poškodzujúce spotrebiteľa a preto ich použitie zákon sankcionuje absolútnou neplatnosťou. Vyjadruje snahu, aby dodávateľ v spotrebiteľských zmluvách pristupoval k tvorbe podmienok v súlade s dobrými mravmi. Je potrebné dodať, že spotrebiteľ z povahy veci v súčasných podmienkach štandardizácie produktov bežnej spotreby, ako aj zmluvných podmienok, má iba fiktívnu možnosť ovplyvniť podstatu zmluvných podmienok, ktoré sú mu zo strany dodávateľa predložené, pričom často vzhľadom na ich rozsiahlosť a použitú právnu terminológiu nemá možnosť, či už ich vôbec prečítať, resp. pochopiť ich obsah. Ide teda o zákonný zákaz používania neprijateľných podmienok, ktoré vyvolá právoplatné súdne rozhodnutie a dodávateľ je povinný zdržať sa ich používania. Ochrana spotrebiteľa sa týka iba formulárových zmlúv, ktoré sú uzatvárané na základe predbežne formulovaného zmluvného formulára, ktorý má dodávateľ vopred pripravený a ktorý používa v dvoch alebo viacerých prípadoch, pričom spotrebiteľ spravidla obsah zmluvy nemezí.

28. V zmysle judikatúry Súdneho dvora Európskej únie vyplýva obligatórnosť zásahu súdu proti nekalej podmienke: „Cieľ Článku 6 Smernice, ktorý od členských štátov vyžaduje stanoviť, že nečestné podmienky nie sú pre spotrebiteľa zaväzujúce, by sa nedosiahol, keby bol spotrebiteľ sám povinný vystúpiť proti nečestnej povahe takých podmienok. V sporoch, kde zahrnuté sumy sú často obmedzené, môžu byť právnické poplatky vyššie než vložená čiastka, čo môže spotrebiteľa odradiť, aby napadol použitie nečestnej podmienky. V počte členských štátov procedurálne predpisy umožňujú jednotlivcom brániť sa v takých konaniach a je reálne riziko, že spotrebiteľ kvôli neznalosti práva nespochybní podmienku prednesenú proti nemu. Z toho vyplýva, že účinná ochrana spotrebiteľa sa môže dosiahnuť, len ak národný súd prehlási, že má právomoc zhodnotiť podmienky tohto druhu na svoj vlastný návrh“.

29. Vo vzťahu k poplatku za uzatvorenie zmluvy odvolací súd poukazuje, že neprijateľnou zmluvnou podmienkou je podmienka, ktorá vyvoláva v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany hrubú nerovnováhu. Znaky neprijateľnej zmluvnej podmienky napíňa nielen podmienka, ktorá je neprimeraná, napr. neprimeraná sankcia za porušenie záväzku spotrebiteľa, ale aj podmienka ktorá je neurčitá alebo ktorá je v rozpore s ratio legis, zákonného ustanovenia, podľa ktorého bola dojednaná. V predmetnom prípade dojednanie poplatku bolo žalovaným už predformulované a pôvodná žalobkyňa nemohla znenie obsah predmetnej podmienky ovplyvniť. Zmluvná podmienka upravujúca poplatok za uzavretie zmluvy tak nebola so spotrebiteľom individuálne dojednaná (§ 53 ods. 2 OZ), preto podlieha prieskumu v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd sa plne stotožnil a osvojuje si argumentáciu Vrchného Krajského súdu Karlsruhe z 3. mája 2011 (17 U 192/10), ktorý potvrdil rozhodovaciu líniu, podľa ktorej je pre spotrebiteľa vždy neprijateľné spoplatňovanie akýchkoľvek úkonov a služieb dodávateľa, ktorými

spotrebiteľovi neposkytuje skutočné protiplnenie, ale naopak tieto sú poskytované (vykonávané) vo vlastnom záujme dodávateľa.

30. Vo vzťahu k poplatku za uzatvorenie zmluvy odvolací súd poukazuje tiež na ust. § 53 ods. 4 písm. t) Občianskeho zákonníka, podľa ktorého za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa plnenie za službu, ktorej poskytnutie dodávateľom v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa. Ust. § 53 ods. 4 písm. t) Občianskeho zákonníka bolo prijaté zákonom č. 102/2014 Z.z. s účinnosťou od 13.06.2014 s prechodným ustanovením § 879p Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ust. § 53 ods. 4 písm. t) Občianskeho zákonníka sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 13.06.2014.

31. Ak dodávateľ využíva spoplatnenie konkrétnych úkonov alebo služieb, môže na spotrebiteľa prenášať len také nákladové bremeno, ktoré bude sledovať prospech spotrebiteľa v prevažnej miere. Ak poskytovateľ úveru má riadne s odbornou starostlivosťou poskytovať úvery, teda podnikať podľa svojho licencovaného predmetu podnikania, nemôže poskytnúť úver bez toho, aby so spotrebiteľom uzatvoril zmluvu, ktorá v prípade spotrebiteľského úveru musela mať pod sankciou neplatnosti písomnú formu, čo je zrejme z ust. § 4 ods. 1 zákona č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy. Ide teda o činnosť, ktorá je pre poskytovateľa úveru nevyhnutná na to, aby mohol spotrebiteľom poskytovať úvery a spotrebiteľia sú za poskytnuté úvery povinní zaplatiť odmenu. Samotné spoplatnenie úkonu uzatvorenia zmluvy v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa, a preto predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku.

32. Súd rovnako správne vyhodnotil, že zmluvná podmienka, ktorej obsahom je oprávnenie žalovaného zmluvnú odmenu dlžníkovi oznámiť v oznámení podľa čl. 2 ods. 2.2. týchto zmluvných dojednaní a je splatná ku dňu poskytnutia úveru (čl. 5 bod 5.2. druhá veta) a zmluvná podmienka, ktorej obsahom je oprávnenie žalovaného „za poskytnutie každého revolvingu zaviazat' dlžníka zaplatiť veriteľovi zmluvnú odmenu podľa čl. 2 ods. 2.2: týchto zmluvných dojednaní a je splatná ku dňu poskytnutia každého revolvingu“ (čl.5 bod 5.3.) je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Pri uvedených ustanoveniach neprijateľnosť spočíva v tom, že spotrebiteľ v čase, keď podpisuje žiadosť o poskytnutie úveru, nepozná ďalšie plnenie, ktoré od neho veriteľ požaduje ako odmenu za poskytnutie úveru, čo predstavuje ďalší náklad, ktorý je povinný znášať a ktorý, pokiaľ by o ňom spotrebiteľ vedel vopred, môže významným spôsobom ovplyvniť jeho rozhodnutie vstúpiť do zmluvného vzťahu. Uvedené ustanovenia spôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa.

33. V prejednávanvej veci bol predmetom konania taktiež nárok žalobkyne vyplývajúci z ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. Citované ustanovenie Zákona o ochrane spotrebiteľa upravuje právo spotrebiteľa žiadať primerané finančné zadostučinenie v prípade, ak na súde úspešne uplatní porušenie svojho práva, a to od toho, kto za toto porušenie práva zodpovedá. Cieľom finančného zadostučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Jediným predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadostučinenie je porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Zákon teda nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privodená nejaká ujma. Postačuje, ak k takémuto porušeniu práva alebo povinnosti dôjde. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/127/2017 zo dňa 30.01.2019).

34. K uplatneniu práva na primerané finančné zadostučinenie nemôže dôjsť kedykoľvek. Toto právo vzniká v zmysle ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov po tom, čo zo strany spotrebiteľa dôjde k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinností na súde. Žalobkyňa si uplatnila nárok na priznanie primeraného finančného zadostučinenia vo výške 500 eur titulom úspešného uplatnenia svojich spotrebiteľských práv v tomto súdnom konaní. Tvrdenie žalobkyne o úspechu v základnom konaní bolo preukázané v tomto súdnom konaní vyslovením neprijateľných zmluvných podmienok - poplatku za uzatvorenie zmluvy v bode 5 Zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX z 30.5.2005 a ustanovení o zmluvných odmenách v bodoch 5.1 a 5.2 Zmluvných dojednaní Zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX z 30.05.2005.

35. Pri dôvodnosti uplatneného nároku na priznanie finančného zadostučinenia, vzal odvolací súd do úvahy nielen tú skutočnosť, že neprijateľná zmluvná podmienka, neplatná v zmysle ust. § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka, je spôsobilá negatívne zasiahnuť do majetkovej sféry spotrebiteľky a

potenciálne ohroziť jej sociálny či rodinný život, ale zohľadnil aj postoj spotrebiteľky, ktorá sa aj napriek jej postaveniu slabšej zmluvnej strany vo vzťahu k dodávateľovi rozhodla brániť svoje spotrebiteľské práva a prispela tak k dosiahnutiu vyššej kvality života, mysliac pri tom na to, že vďaka žalobkyni vyšlo najavo, že dodávateľ uzatvára formulárové zmluvy o úvere so spotrebiteľmi, v rámci ktorých používa zmluvnú podmienku v totožnom, neprijateľnom znení. Je na mieste, aby spotrebiteľia poukazovali na neprijateľné zmluvné podmienky v spotrebiteľských zmluvách.

36. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení treba vychádzať z toho, že toto má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradzovalo od získavania plnení, na ktoré dodávateľovi nárok nevznikol, či už v dôsledku neplatnosti právnych úkonov, neprijateľnosti zmluvných podmienok, alebo nedodržania zákonných náležitostí zmlúv o spotrebiteľskom úvere a jednak to treba chápať ako odmenu za to, že spotrebiteľ sa pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojim úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustil voči nemu, sa už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa ho nedopustí v takej intenzite.

37. Základom pre určenie sumy peňažného zadosťučinenia je primeranosť a súd túto sumu určí na základe vlastnej úvahy. Je teda posudzovaná podľa subjektívnej povahy a zohľadňuje všetky skutočnosti, ktoré viedli spotrebiteľa k podaniu žaloby o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Tak to bolo aj v prejednávanej veci, keď súd prvej inštancie považoval za adekvátnu a primeranú výšku finančného zadosťučinenia v sume 500 eur. Je zrejmé, že žalobkyňa s prihladením na postoj žalovaného, ktorý v tomto súdnom konaní sponchyboval dôvodnosť podanej žaloby, bola dlhodobo nedôvodne vystavená stavu právnej neistoty. Žalobkyňa sa v tomto prípade úspešne domohla svojho práva, a teda boli splnené všetky zákonné predpoklady pre priznanie finančného zadosťučinenia. Cieľom existencie inštitútu finančného zadosťučinenia je okrem iného mať reálny a efektívny odradzujúci účinok vo vzťahu k dodávateľovi od recidívy a na upustenie od porušovania spotrebiteľských práv.

38. K tvrdeniu žalovaného, že žalobkyňa nemá nárok na primerané finančné zadosťučinenie kvôli absencii zákona č. 250/2007 Z.z. v čase uzavretia úverovej zmluvy nárok, odvolací súd poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/127/2017 z 30.01.2019, v ktorom bolo konštatované nasledovne: „Dovolací súd v prvom rade považuje za nevyhnutné v nadväznosti na tvrdenie žalovanej určiť právny režim, podľa ktorého je nutné posudzovať právo na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. V zákone č. 250/2007 Z. z. v prechodnom ustanovení § 29 je upravené pravidlo, podľa ktorého konania začaté do 30. júna 2007 sa dokončia podľa doterajších predpisov. Keďže tento súdny spor začal podaním žaloby 02.10.2014, t. j. po 30. júni 2007, je treba na vec aplikovať právnu úpravu zákona č. 250/2007 Z. z. a nie zákona č.634/1992 Zb. tak, ako to nesprávne tvrdila žalovaná. Výklad preferovaný žalovanou by znamenal poškodenie spotrebiteľov v tom zmysle, že širšiu ochranu by požívali len tí spotrebiteľia, ktorých právne vzťahy vznikli za účinnosti zákona č. 250/2007 Z. z., čo je neprípustné. Aplikujúci režim zákona č. 250/2007 Z. z. je potom nutné použiť jeho § 3 ods. 5, podľa ktorého spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.“. Odvolací súd konštatuje, že taktiež v prejednávanej veci súdny spor začal podaním žaloby dňa 13.03.2019, t.j. po 30.06.2007, a preto treba na vec aplikovať právnu úpravu zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa.

39. To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry EŠLP. Judikatúra tohto súdu však nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Zodpovedané majú byť len tie otázky, ktoré majú pre vec zásadný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998. Ústavný súd SR vyslovil, že: „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu“. (porovnaj IV.ÚS 115/03).

40. Za toho stavu odvolací súd napadnutý rozsudok v spojení s opravným uznesením ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 a 2 CSP).

41. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 396 ods. 1 v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP aplikujúc zásadu úspechu pri rozhodovaní o trovách konania. V odvolacom konaní boli úspešní žalobcovia v 1. až 5. rade, preto im vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči neúspešnému žalovanému v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

42. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).